

На основу члана 42. ст. 2. и 5. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, број 51/25),
Министар заштите животне средине, уз сагласност министра рударства и енергетике, доноси

ПРАВИЛНИК

о техничким мерама, захтевима, стандардима и њиховој примени у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења које настају из процеса складиштења и транспорта, као и током пуњења резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава

"Службени гласник РС", број 120 од 30. децембра 2025.

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим правилником прописују се техничке мере, захтеви, стандарди и њихова примена у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења које настају из процеса складиштења и транспорта моторног бензина, односно за складишне, утоварне и истоварне инсталације на терминалима, покретне резервоаре, утоварне и истоварне инсталације на станицама за снабдевање превозних средстава, као и током пуњења резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава, и врста података, начин и рокови за достављање података за регистар оператера који се баве складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава, као део Националног регистра извора загађивања (у даљем тексту: Национални регистар), који води Агенција за заштиту животне средине.

Члан 2.

Техничким мерама, захтевима, стандардима и њиховом применом из члана 1. овог правилника обезбеђује се смањење и контрола емисија испарљивих органских једињења које настају из процеса складиштења моторног бензина и његовог транспорта од једног терминала до другог или од терминала до станице за снабдевање превозних средстава (фаза I рекуперације бензинских пара), као и смањење и контрола емисија испарљивих органских једињења током пуњења резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава (фаза II рекуперације бензинских пара).

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) моторни бензин у смислу овог правилника (у даљем тексту: бензин) је сваки дериват нафте, са или без адитива, који има притисак испаравања (напон паре) од 27,6 kPa или више, који је намењен употреби као гориво за моторна возила, осим течног нафтног гаса (ТНГ);
- 2) бензинске паре су сва гасовита једињења која испаравају из бензина;
- 3) инсталација за складиштење (у даљем тексту: резервоар за складиштење) је сваки стабилни резервоар на терминалу или на станици за снабдевање превозних средстава који се користи за складиштење бензина;
- 4) терминал је сваки објект који се користи за складиштење и утакање бензина у покретне резервоаре (ауто-цистерне, вагон-цистерне или пловила) укључујући све резервоаре за складиштење бензина на локацији објекта;
- 5) инсталација за утакање (у даљем тексту: претакалиште) је сваки објект на терминалу из којег се бензин може преточити у покретне резервоаре. Инсталација за утакање/претакалиште бензина у ауто-цистерне може бити опремљена са једним или више претакачких места;
- 6) претакачко место је свака конструкција са опремом на терминалу намењена за претакање бензина на коме се претакање може вршити у једну ауто-цистерну у било ком тренутку;
- 7) покретни резервоар је сваки резервоар (ауто-цистерна, вагон-цистерна или пловило) који се превози друмом, железницом или пловним путевима, а користи се за транспорт бензина од једног терминала до другог или од терминала до бензинске станице;

8) станица за снабдевање превозних средстава (у даљем тексту: бензинска станица) је сваки објект сервисне станице за снабдевање возила моторним и другим горивима у коме се бензин дистрибуира из стабилних складишних резервоара за складиштење у резервоаре за гориво моторних возила;

9) постојећа инсталација је сваки резервоар за складиштење бензина, инсталација за утакање, бензинска станица и покретни резервоар која је пуштена у рад до 31. децембра 2012. године;

10) нова инсталација у смислу овог правилника је сваки резервоар за складиштење бензина, инсталација за утакање, бензинска станица и покретни резервоар која је пуштена у рад након 1. јануара 2013. године;

11) проток у оквиру фазе I рекулпације бензинских пара је највећа укупна годишња количина бензина уточена из резервоара за складиштење на терминалу или из бензинске станице у покретне резервоаре током претходне три године;

12) проток у оквиру фазе II рекулпације бензинских пара је укупна годишња количина бензина преточеног из покретних резервоара у бензинску станицу;

13) јединица за рекулпацију (повраћај) бензинских пара је уређај намењен превођењу бензинских пара у течни бензин, укључујући и сваки систем тампон резервоара за сакупљање и складиштење бензинских пара на терминалу;

14) пловило је брод, технички пловни објект, јахта, чамац, пловеће тело, плутајући објект, пловило које обавља риболов и други објект који је оспособљен и који учествује у пловидби, и поседује сертификат о одобрењу за брод за транспорт бензина, у складу са прописима о транспорту опасне робе и Европским споразумом о међународном транспорту опасног терета на унутрашњим пловним путевима (ADN) и другим прописима којима се уређује транспорт опасног терета. Не односи се на: путнички брод, трајект, јахту, јавно пловило, ватрогасно спасилачко пловило, санитетско пловило, пловило које обавља риболов, ратни брод и пловеће тело;

15) циљна референтна вредност је препоручена вредност за свеобухватну процену испуњености техничких мера и захтева наведених у прилозима овог правилника и не представља граничну вредност емисије на основу које се мери рад појединих резервоара, терминала и бензинских станица;

16) привремено складиштење паре је складиштење паре у резервоар са фиксним кровом на терминалу до каснијег транспорта и рекулпације паре на другом терминалу. Пребацивање паре из једног резервоара за складиштење у други на истом терминалу не представља привремено складиштење паре у смислу овог правилника;

17) систем фазе II за рекулпацију бензинске паре представља опрему која има за циљ рекулпацију бензинске паре истиснуте из резервоара за гориво моторног возила током пуњења резервоара бензином на бензинској станици и која преноси бензинске паре у резервоар за складиштење на бензинској станици или је враћа у пумпни аутомат за бензин ради даље продаје;

18) ефикасност прикупљања бензинских пара је количина прикупљених бензинских пара у систему фазе II за рекулпацију бензинских пара у односу на количину бензинских пара која би се иначе емитовала у атмосферу у одсуству таквог система и изражава се у процентима;

19) однос пара/течност је однос запремине на атмосферском притиску бензинске паре која пролази кроз систем фазе II за рекулпацију бензинских пара на утакачкој руци и запремине бензина који је источен.

II. РЕЗЕРВОАРИ ЗА СКЛАДИШТЕЊЕ БЕНЗИНА НА ТЕРМИНАЛИМА

Члан 4.

Техничке мере које се примењују приликом изградње и руковања резервоарима за складиштење бензина на терминалима садржане су у Прилогу 1 – Захтеви за резервоаре за складиштење бензина на терминалима, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, којима се смањује укупни годишњи губитак бензина који настаје због утакања и складиштења бензина на сваком резервоару за складиштење на терминалима испод циљне референтне вредности од 0,01% масеног протока бензина (маса/маса).

III. УТАКАЊЕ И ИСТАКАЊЕ ПОКРЕТНИХ РЕЗЕРВОАРА НА ТЕРМИНАЛИМА

Члан 5.

Техничке мере које се примењују приликом изградње и руковања опремом за утакање и истакање покретних резервоара бензином на терминалима садржане су у Прилогу 2 – Захтеви за инсталације за утакање и истакање на терминалима, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, којима се смањује укупни годишњи губитак бензина који настаје због утакања и истакања покретних резервоара на терминалима испод циљне референтне вредности од 0,005 % масеног протока бензина (маса/маса).

Члан 6.

Терминали са постројењима за утакање ауто-цистерни опремају се најмање са једним претакачким местом у складу са условима техничких мера за опрему за доње пуњење наведеним у Прилогу 3 – Техничке мере за доње пуњење, прикупљање паре и заштиту ауто-цистерни од препуњења, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 7.

Захтеви за опрему за доње пуњење из Прилога 3 овог правилника примењују се на све ауто-цистерне које се пуне на претакачком месту на свим терминалима осим оних изузетих према одредбама члана 8. овог правилника.

Члан 8.

Изузетно, мере из чл. 5, 6. и 7. овог правилника не примењују се на постојеће терминале са протоком мањим од 10.000 t годишње.

IV. ПОКРЕТНИ РЕЗЕРВОАРИ

Члан 9.

Покретни резервоари који су у складу са прописима којима се уређује транспорт опасне робе треба да задовољавају следеће захтеве:

1) да се преостале паре задржавају у резервоару након истакања бензина;

2) да се покретни резервоари који достављају бензин на бензинске станице и терминале граде и да се са њима рукује тако да се повратне паре из резервоара за складиштење на бензинским станицама или терминалима прихвате и задрже. Ови захтеви се односе и на вагон-цистерне само ако достављају бензин на бензинске станице или терминале где се користи привремено складиштење паре;

3) да се паре у покретним резервоарима из тач. 1) и 2) овог става задржавају у покретном резервоару током истакања на терминалу, изузев пара испуштених кроз одушни вентил.

У случајевима када се покретни резервоар након истакања бензина користи за друге производе осим бензина, а привремено складиштење или коришћење уређаја за сакупљање паре није могуће, допуштено је испуштање паре на подручјима где емисије неће значајно штетити животnoj средини или здрављу људи.

Мере из ст. 1. и 2. овог члана, односе се и на постојеће ауто-цистерне ако су накнадно прилагођене за доње пуњење у складу са Прилогом 3 овог правилника.

У оквиру редовне контроле покретних резервоара, која се спроводи у складу са прописима којима се уређује транспорт опасне робе, обавезно се проверава и исправност одушних вентила на свим покретним резервоарима, као и непропустљивост паре на ауто-цистернама.

Члан 10.

Изузетно, захтеви и мере из члана 9. став 1. тач. 1), 2) и 3) и става 2. овог правилника не примењују се на губитке паре као последица мерења количине бензина помоћу урањајуће мерне летве.

V. ПУЊЕЊЕ РЕЗЕРВОАРА ЗА СКЛАДИШТЕЊЕ БЕНЗИНА НА БЕНЗИНСКИМ СТАНИЦАМА

Члан 11.

Техничке мере које се примењују приликом изградње и руковања опремом за пуњење и складиштење бензина садржане су у Прилогу 4 – Захтеви за инсталације за утакање и резервоаре за складиштење бензина на бензинским станицама и терминалима где се обавља привремено складиштење паре, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, којима се смањује укупни годишњи губитак бензина који настаје из пуњења резервоара за складиштење на бензинским станицама до испод циљне референтне вредности од 0,01% масеног протока бензина (маса/маса).

Члан 12.

Изузетно, мере из члана 11. овог правилника не примењују се на бензинске станице са годишњим протоком бензина мањим од 100 m³.

Члан 13.

За бензинске станице које имају годишњи проток мањи од 500 m^3 годишње, допуштено је одступање од мера из члана 11. овог правилника на подручјима где емисије паре неће значајно штетити животној средини или здрављу људи.

VI. БЕНЗИНСКЕ СТАНИЦЕ

Члан 14.

Свака нова бензинска станица опрема се системом фазе II за рекуперацију бензинске паре уколико је њен:

1) стварни или планирани проток већи од 500 m^3 годишње, или

2) стварни или планирани проток већи од 100 m^3 годишње, а она смештена у оквиру сталних стамбених или радних области.

Уградња опреме система фазе II за рекуперацију бензинске паре из става 1. овог члана, планира се у фази пројектовања и изградње чиме се обезбеђује опремање нове бензинске станице овим системом пре пуштања у рад.

Свака постојећа бензинска станица која се значајно преуређује (реконструише) опрема се системом фазе II за рекуперацију бензинских пара у току тог реновирања, уколико је њен:

1) стварни или планирани проток већи од 500 m^3 годишње, или

2) стварни или планирани проток већи од 100 m^3 годишње, а она смештена у оквиру сталних стамбених или радних области.

Значајно преуређење (реконструкција) постојећих бензинских станица из става 3. овог члана односи се на реконструкцију инфраструктуре система за снабдевање горивом као и повећање капацитета функционалних јединица тј, замену уређаја, постројења, опреме и инсталација система за снабдевање, а посебно резервоара и цеви;

Свака постојећа бензинска станица са протоком већим од 3.000 m^3 годишње опрема се системом фазе II за рекуперацију бензинске паре.

Мере из ст. 1, 3. и 5. овог члана не примењују се на бензинске станице чија је употреба везана искључиво за производњу и испоруку нових моторних возила.

Члан 15.

Бензинска станица мора бити опремљена системом фазе II за рекуперацију бензинске паре тако да се сва пара истиснута из резервоара за гориво моторног возила током његовог пуњења бензином преноси у резервоар за складиштење на бензинској станици или се враћа у пумпни аутомат за бензин ради даље продаје.

Ефикасност прикупљања бензинских пара системом фазе II за рекуперацију бензинске паре износи најмање 85 %.

Оператер, односно привредно друштво, друго правно лице или предузетник који управља бензинском станицом доказује ефикасност прикупљања бензинских пара током пуњења резервоара моторних возила на основу сертификата произвођача опреме у складу са захтевима стандарда SRPS EN 16321-1.

Када се системом фазе II за рекуперацију бензинске паре бензинска пара преноси у резервоар за складиштење на бензинским станицама, однос пара/течност је најмање 0,95 и не сме прећи 1,05.

Члан 16.

Систем фазе II рекуперације бензинске паре са активним системом мора бити постављен тако да се обезбеди да:

1) ваздух из уређаја у оквиру пумпног аутомата за истакање бензина не сме ући у цев за сакупљање паре;

2) се током сакупљања паре кроз систем фазе II рекуперације бензинске паре и прикључне уређаје не сме емитовати бензинска пара у атмосферу (осим испуштања из безбедносних разлога);

3) рад система фазе II рекуперације бензинске паре прати аутоматски контролни систем за мониторинг који испуњава минималне захтеве прописане чланом 17. овог правилника.

Члан 17.

Минимални захтеви које мора да испуњава аутоматски контролни систем мониторинга су да:

- 1) аутоматски одређује грешке у раду система фазе II рекуперације бензинске паре и запосленима сигнализира уочене грешке;
- 2) аутоматски прекида проток горива услед грешака у раду система фазе II рекуперације бензинске паре које су сигнализирани запосленима више од 72 h;
- 3) одређује грешке у могућности самосталног рада и запосленима аутоматски сигнализира уочене грешке;
- 4) аутоматски прекида проток горива услед грешака у могућности самосталног рада које су сигнализирани запосленима више од 2 h.

Грешка у раду система фазе II рекуперације бензинске паре постоји уколико резултати аутоматског праћења процеса допуне покажу да је однос запремине сакупљене смеше бензин/ваздух и количине бензина који је допуњен (просек током процеса допуне) пао испод 85% или прекорачио 115% у случају 10 узастопних процеса допуне. У обзир се узимају само процеси допуне који трају 20 s или више, са протоком горива од 25 l/min или више.

Члан 18.

Оператер, односно привредно друштво, друго правно лице или предузетник који врши пуњење бензином резервоара моторних возила на бензинским станицама у обавези је да обезбеди да се испитивање ефикасности прикупљања бензинских пара системом фазе II за рекуперацију бензинске паре у складу са захтевима стандарда SRPS EN 16321-2 обавља у току рада активног система са аутоматским контролним системом мониторинга, и то:

- 1) први пут у року од шест месеци након опремања бензинске станице системом фазе II за рекуперацију бензинске паре у складу са чланом 14. овог правилника;
- 2) редовно, најмање једном у три године након извршеног испитивања из тачке 1) овог става.

Испитивање ефикасности прикупљања бензинских пара у складу са захтевима стандарда из става 1. овог члана врши контролно тело типа А или контролно тело типа С акредитовано у складу са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17020.

Члан 19.

Бензинска станица на којој је уграђен систем фазе II за рекуперацију бензинских пара обележава се, на или у близини пумпног аутомата за истакање бензина, ознаком, налепницом или другим обавештењем, ради информисања потрошача.

VII. ДОСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА

Члан 20.

Оператери који се баве складиштењем и утакањем бензина у покретне резервоаре, транспортом бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила бензином на бензинским станицама дужни су да Агенцији за заштиту животне средине достављају податке за Национални регистар.

Подаци из става 1. овог члана достављају се Агенцији за заштиту животне средине као електронски документ, уносом података у информациони систем Националног регистра, у складу са Прилогом 5 – Подаци о врсти и броју резервоара за складиштење бензина на терминалима и о бензинским станицама, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 21.

Национални регистар садржи податке које достављају привредна друштва, друга правна лица и предузетници који се баве складиштењем и транспортом бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила бензином на бензинским станицама.

Подаци из става 1. овог члана прикупљају се за период од једне календарске године и достављају Агенцији за заштиту животне средине као електронски документ, уносом података у информациони систем Националног регистра, у складу са прописима који уређују електронска документа, електронску идентификацију и услуге од поверења у електронском пословању, до 31. марта текуће године са подацима за претходну годину.

Саставни део Националног регистра су и сертификат произвођача опреме којим се доказује ефикасност прикупљања бензинских пара током пуњења резервоара моторних возила у складу са захтевима стандарда SRPS EN 16321-1 из члана 15. овог правилника, извештај о извршеним испитивањима ефикасности прикупљања бензинских пара системом фазе II за рекуперацију бензинске паре у складу са захтевима стандарда SRPS EN 16321-2 из члана 18. овог правилника и изјава да током претходне године нису обављане активности дефинисане овим правилником.

Сертификат произвођача опреме којим се доказује ефикасност прикупљања бензинских пара током пуњења резервоара моторних возила у складу са захтевима стандарда SRPS EN 16321-1 доставља се у електронском облику (PDF формат фајла).

Извештај о извршеним испитивањима ефикасности прикупљања бензинских пара системом фазе II за рекулпацију бензинске паре у складу са захтевима стандарда SRPS EN 16321-2 доставља се у електронском облику (PDF формат фајла).

У случају када привредно друштво, друго правно лице или предузетник у години за коју извештава није обављало активности дефинисане овим правилником, доставља до 31. марта текуће године за претходну годину Агенцији Изјаву да није обављало активности током претходне године, у електронском облику (PDF формат фајла).

VIII. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Даном почетка примене овог правилника престаје да важи Правилник о техничким мерама и захтевима који се односе на дозвољене емисионе факторе за испарљива органска једињења која потичу из процеса складиштења и транспорта бензина („Службени гласник РС”, бр. 1/12, 25/12, 48/12, 96/19 и 143/22).

Члан 23.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2026. године, осим одредаба члана 4. за постојеће резервоаре за складиштење, чл. 5. и 6. за постојеће инсталације за утакање и истакање на терминалима, члана 7. за све ауто-цистерне на које се односе захтеви из Прилога 3, члана 9. за постојеће покретне резервоаре, члана 11. за опрему за пуњење и складиштење бензина на постојећим бензинским станицама и члана 14. став 5. за постојеће бензинске станице са протоком већим од 3.000 m³ годишње, које почињу да се примењују од 1. јануара 2028. године.

Број 003307334 2025 14850 009 005 012 001

У Београду, 26. децембра 2025. године

Министар,

Сара Павков, с.р.

Прилози

Прилог 1 – Захтеви за резервоаре за складиштење бензина на терминалима

Прилог 2 – Захтеви за инсталације за утакање и истакање на терминалима

Прилог 3 – Техничке мере за доње пуњење, прикупљање паре и заштиту ауто-цистерна од препуњења

Прилог 4 – Захтеви за инсталације за утакање и резервоаре за складиштење бензина на бензинским станицама и терминалима где се обавља привремено складиштење паре

Прилог 5 – Подаци о врсти и броју резервоара за складиштење бензина на терминалима и о бензинским станицама